

Tótkomlós Város Önkormányzata

Környezeti Fenntarthatósági Terv

2010. március

1.	Bevezető	3
2.	Környezeti és környezetvédelmi helyzetkép	5
2.1.	A környezeti elemek állapota	5
2.1.1.	Levegő	5
2.1.2.	Vizek	6
2.1.2.1.	Felszíni vizek	6
2.1.2.2.	Felszín alatti vizek	7
2.1.3.	Szennyvízhálózat, Szennyvízelvezetés	6
2.1.4.	Földtani közeg	9
2.1.5.	Természetvédelem	10
2.2.	Település és épített környezet	10
2.2.1.	Infrastruktúra	10
2.2.1.1.	Úthálózat	10
2.2.2.	Köztisztaság, hulladékkezelés	11
2.2.3.	Épített környezet	13
2.2.4.	A lakosság tudatformálása	13
3.	Fenntarthatósági tervek és célok	14
3.1.	A települési környezet tisztasága	14
3.1.1.	Zaj és rezgés elleni védelem	15
3.1.1.	Levegőtisztaság védelem	18
3.2.	Ivóvízellátás	20
3.3.	Energiagazdálkodás	21
3.4.	Zöldterület-gazdálkodás	22
3.5.	Természeti és építészeti értékek védelme	23
3.6.	Helyi közlekedésszervezés	24
3.7.	Az épített környezet védelme	24
4.	A célok eléréséhez szükséges intézkedési program	25
4.1.	Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok	25
4.2.	Településüzemeltetési többletköltséggel járó feladatok	26
4.3.	Beruházási és fejlesztési forrásokat igénylő feladatok	26
4.4.	Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok	26

1. Bevezető

A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.

Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

A Fenntarthatósági Terv elfogadásával Tótkomlós Város Önkormányzata vállalja, hogy működésében a fenntarthatósági szempontokat lehetőségeihez mérten figyelembe veszi és érvényesíti. A Fenntarthatósági Terv olyan irányelveket is tartalmaz, amelyek alapján az önkormányzat saját környezetvédelmi programját kidolgozza és folyamatosan felülvizsgálja.

A fenntarthatósági fejlődés szempontjainak figyelembe vétele az Európa Unió keretében benyújtott pályázatoknál is igen fontos.

Az Európa Uniós projektek tervezésekor javasolt eljárás a környezeti fenntarthatóságra történő hivatkozás és az azt szolgáló tervezett, gyakorlati törekvések bemutatása: ezért a pályázónak a környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítését a pályázati dokumentáció egészében (célok, tevékenységek és eredmények stb.) érvényre kell juttatnia. A környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységét összefoglalóan is értékelnie kell a pályázati adatlap megfelelő pontjaiban. A FF reális és ténylegesen érvényesíthető szempontjainak pályázatba történő megfelelő beépítése így “versenyelőnyt” jelent a pályázat elbírálása során.

A település rövid bemutatása, általános adatok:

Tervezési szint:	Települési
Megbízó:	Tótkomlós Város Önkormányzatának Képviselő Testületének Polgármesteri Hivatala
Címe:	Tótkomlós, Fő u. 1.
KSH száma:	15345802-8411-321-04
KÜJ száma:	100167508
Település azonosító:	16434

Tótkomlós a békési síkság déli területén található, Békés megye egyik legfiatalabb városa, 1993 óta viseli ezt a rangot. A kisváros 1996-ban ünnepelte alapításának 250. évfordulóját. A XVI. Század első felében szlovákajkú telepések népesítették be a vidéket, jobb megélhetésben reménykedve. A betelepülők a szintén Békés vármegyéhez tartozó Szentandrásról (ma Békésszentandrás) érkeztek, akik előzőleg a mai Szlovákia területéről vonultak délre, elsősorban evangélikus hitük miatt üldözötve. A kezdeti 400-450 telkes település lakossága néhány évtized alatt ennek sokszorosára gyarapodott.

Az infrastruktúra kielégítőnek mondható, a városnak van ivóvíz-, áram-, gáz-, telefon- internet- és részben szennyvízhálózata, bár ez utóbbi már nem képes ellátni a megnövekedett lakossági igényeket. 1997-től rendszeres bővítések indultak a szennyvíz hálózatban. Jelenleg a vízvezeték hálózat kiépítettsége 90% körüli, de a csatornázott lakások száma csak 530. (20% alatti). A hulladékszállításba elvileg a település minden lakása be van vonva.

A város megközelítése a Békéscsaba – Makó közötti közúton lehetséges. A város vasúton és közúton is megközelíthető. A városban nyolcosztályos általános iskola és gimnázium is van. A település összetételében az idősebb korosztály képviseli magát nagyobb számban. A fiatalabbak körében számottevő a megyén belüli migráció. A településen, jelentős a munkanélküliség. A munkaerő helyi foglalkoztatásában a mezőgazdasági üzemek, az Önkormányzat, és intézményei, valamint a helyi szolgáltató szektoré a vezető szerep.

Tótkomlóshoz tartozik közigazgatásilag a szomszédos Nagykopáncs. A Kaszaper és Orosháza között fekvő másfél száz lelkes Pusztaszőlős 1999-ben döntött úgy, hogy elválik Tótkomlóstól és Kaszaperrel köti össze a sorsát. A helyiek első számú megélhetési forrása továbbra is a mezőgazdaság. A tótkomlósi szlovákság élt demokratikus jogával és megválasztotta szlovák kisebbségi önkormányzatát, melynek elnöke Laukó Zsuzsanna.

A városba érkezőt több nevezetesség is várja. Közülük kiemelkedik az 1795-ben barokk stílusban épült evangélikus templom, a Nagykopáncs határában található román kori imaház, az Erzsébet ligeti milleniumi emlékpark, Wallaszky Pál szobra a város főterén, illetve a Szlovák ház, Szlovák Tájház, tanyamúzeum és a Szlovák Néprajzi Gyűjtemény.

2. Környezeti és környezetvédelmi helyzetkép

Kiemelten fontos környezetvédelmi céloknak az alábbiakat tekintjük:

- Az illegális hulladéklerakók felszámolása
- A településen keletkező zöld és egyéb komposztálható hulladékok hasznosítása
- A szelektív hulladékgyűjtés rendszerének bővítése, a lakosság környezettudatos nevelése
- Szennyvízcsatorna-hálózat bővítése, el kell érni a meglévő hálózatok 100%-os rákötését
- A porszennyezés csökkentése, megszüntetése érdekében fásítás kül-és belterületen

A város környezetfejlesztési terve, a város általános rendezési terve és az egyes városrészek részletes rendezési tervei valamint a hulladékgazdálkodási terv is tartalmaznak környezetvédelmi munkarészeket.

2.1. A környezeti elemek állapota

2.1.1. Levegő

A település teljes igazgatási területe a „védett I.” levegőtisztaság-védelmi kategóriába sorolt.

Egyértelműen a levegőre gyakorolt hatása szempontjából a szántóföldi növénytermesztés és az állattartás a meghatározó. Az ipari tevékenység során jelentősebb légszennyezéssel és egyéb technológiai eredetű emisszióval nem kell számolni. Tótkomlós a megye egyik legszárazabb és erdőkben legszegényebb területe, így a szállópor és az ülepedő por mennyisége jelentős. Az állattartás légszennyező hatása főleg a bűzkibocsátásban jelentkezik. Elsősorban az állattartás nem hasznosítható, rendszerileg nem kezelt melléktermékei (kevertrágya, hígtrágya, takarmánymaradék) által okozott emisszió hatásokkal kell számolni.

A légszennyezés sajátos forrása itt is a pollenallergiát okozó gyomok (parlagfű) és néhány fafaj elterjedése. A közlekedésből eredő légszennyezés meghatározó a településen, hozzájárul ehhez az útszegély kiépítetlensége. A kommunális eredetű légszennyezéshez a lakosság különböző fűtési módjai- hulladékok, kerti hulladékok szabálytalan égetése- is hozzájárulnak.

A település levegővédelmi szempontból aránylag kedvező helyzetben van, átszellőzöttsége jónak mondható. Figyelemre méltó a szántóterületek közel 100%-os művelése, a kialakított nagytáblák,

amelyek egyértelműen fokozatosan deflációveszélyes területek. A talaj fizikai szerkezete laza, mezővédő erdősávok csak ritkán vannak kialakítva.

A jelenleg hatályos levegőtisztaság-védelmi jogszabály 2001. január 1-től a 21/2001. (II.14.) Korm. rendelet és a végrehajtására kiadott miniszteri rendeletek.

Az új szabályozás értelmében a jegyző jár el a háztartási berendezések szennyező forrásaival, valamint a 140 kW alatti hő teljesítményű tüzelőberendezések szennyező forrásaival kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi ügyekben.

Az e feletti névleges bemenő hő-teljesítményt meghaladó tüzelő és egyéb berendezések forrásai az illetékes felügyelőség (ATIKÖFE) hatáskörébe tartoznak és rendszeres adatszolgáltatási kötelezettségük van. A légszennyezéssel összefüggő kibocsátókat 3 kategóriába sorolhatjuk: fűtőtechnológiai, mezőgazdasági és ipari. A fűtési kibocsátók többségénél a CO és NO_x szennyezés a jellemző, mivel a földgázfűtés dominál a településen.

A gázhálózat kiépítettsége 100 %-os, rákötések száma 2400 körüli, ami közel 80 %-osnak felel meg. Vegyes-fűtés a háztartásokban becslések szerint 20 % alatti. A mezőgazdaságnál elsősorban a nagyüzem szétválása után kialakult gazdasági társaságok és egyéb cégek telephelyei jöhetnek szóba a légszennyezés terén. Nem jelentős a szilárd (SO₂, CO, NO_x) szennyezőanyag kibocsátásuk. Bűszennyezés az állattartó telepek miatt előfordul, a széljárás nagy mértékben befolyásolja. (ATIKÖFE hatáskörébe tartozik.) Egyre nagyobb szerepe van a levegőszennyezésben a közlekedésnek. Az ilyen jellegű kibocsátásokról sajnos még elég kevés adat áll rendelkezésünkre.

2.1.2. Vizek

2.1.2.1. Felszíni vizek

A térség ezen belül Tótkomlós vízrajzához is hozzá tartozik, hogy az erdélyi vízfolyások tartós áradása és belvízi elöntés esetén a rétegvizek nyomására fakadóvizek lépnek fel (földárja). Többek között egyes ásott kutak is ilyen fakadó források ezekben az időszakokban.

Legnagyobb felszíni vízfolyás, más néven vízszállító és belvízelvezető csatorna a Száraz-ér, amely az ATIVIZIG Hódmezővásárhelyi Szakaszmemökség kezelésében van. További 17 kisebb-nagyobb felszíni csatorna található még a település közigazgatási területén, valamennyi a Dél-Békés megyei Vizgazdálkodási Társulat kezelésében.

Nagyobb vízfelület: a Homokbánya-tó (1,8 ha-os területű) az Agro-Pils Szövetkezet kezelésében volt, később a Vadász Társaság hasznosította.

A Csapadékvíz elvezetésre jellemző, hogy a város csaknem egész területén a hagyományos felszíni árokrendszer jellemző, kivétel a központi rész, ahol zárt rendszer van. Az árokrendszer rendben tartása a lakosság feladata, amely kevés kivétellel mind a 109 utcában jónak mondható, hiszen az árkok rendben vannak, ellátják funkciójukat főleg az 1999. évi belvíz óta.

A csapadékvíz elvezető rendszere a Száraz-érhez, mint elsődleges végső befogadóhoz kapcsolódik, de jelentős része már a nyílt árokrendszerben elszikkad. A burkolt úthálózat növekedésének eredményeként megnő a lefolyt víz mennyisége, így természetesen az elvezetendő víz mennyisége is.

Fontos elv a csapadékvíz kezelésével kapcsolatban:

- építményekben ne okozzon kárt,
- legyen visszatartva azon a területen, ahol hullott (sok a kertés ház, el tud szikkadni)
- plussz csapadékvíz ne kerüljön ki közterületre
- nyílt csapadékvíz-elvezető árokba szennyvíz, esetleg trágyalé ne kerüljön.

Felszíni vizekhez tartozik a Rózsafürdő cserélt termálvizének szakszerű- környezetbarát elhelyezése, amelynek befogadója szintén a Száraz-ér (napi 350 m³).

2.1.2.2. Felszín alatti vizek

Tótkomlós a Maros hordalékkúpon Békés megye értékes vízbázisán fekszik, innen biztosítják a megye lakosainak 80 %-a részére az egészséges ivóvizet. Mindebből következik, hogy a térség legnagyobb kincse a felszín alatti ivóvízkészlet. Megőrzése elsőrendű feladat, s nemcsak a település, de a kistérség összehangolt szennyvíz, termál, csurgalékvíz, hígtrágya és hulladékkezelésének biztonságos megvalósítása a fontos. Mindemellett figyelemmel kell kísérni a vízgyűjtő terület kiterjedésében zajló folyamatokat (gondolva itt a magyar-román vízügyi kapcsolatokra, azok továbbfejlesztésére, ápolására is). A tótkomlói vízbázis biztonságba helyezésének diagnosztikai munkái 2001-ben kezdődtek a vízműkutak vegyvizsgálatával, illetve a prognosztizált hidrogeológiai védőterület és a védőterületen található szennyezőforrások felmérésével. Ezt követően tűzték ki a három figyelő kútcsoport helyét. Négy ponton kijelölték a szennyezőforrás feltáró- egyben észlelő kutak helyét.(1SZF, 2SZF, 3SZF jelzésűek).

Diffúz szennyezőhatást a lakossági belterületi szikkasztások jelentenek, melyek hatásának megítélésére szintén észlelő kutat telepítettek 4SZF jelzéssel. A 2000-ben mélyített szennyezőforrás feltárások 10 m mélységig tártak fel leisztocén- képződményeket. A figyelő kútcsoport legmélyebb tagja pedig 62 m-ig tárta fel a negyedkori ösletet. A feltáró helyek mindegyikét végleges észlelő kúttá képezték ki.

A Tótkomlós Városi Vízmű vízbázisa a felmérés alapján sérülékenynek, veszélyeztetettnek minősült. A vízbázis tulajdonosa Tótkomlós Város Önkormányzata, üzemeltetője a Békés Megyei Vízművek Zrt. Vállalat Békéscsaba. A vízkivétel kizárólag közműves vízellátás céljából történik.

Nagyon fontos lépés volt a vízbázis védelme érdekében a legjelentősebb felszíni vízfolyás a Száraz-ér PHARE CBC támogatással megvalósult 2000. évi rekultivációja 65 km hosszan, Battonyától-Tótkomlósig. Ha megvalósul következő lépésként a Száraz-ér folyamatos vízellátása és teljes hosszának rekultiválása rendelkezésre áll, mint egyedüli felszíni víz az öntözés elősegítésére, akkor az illegális ún. csökhutak száma is csökkenni fog, illetve nem szaporodik tovább a létszámuk.

Ez is a vízbázis védelem nagyon fontos része.

A talajvízszint az utóbbi években 2-4 m között található, de árvizes években gyorsan képes emelkedni és komoly károkat tud okozni. Kémiai összetétele, jellege változatos, de inkább a nátriumos típusú területe a nagyobb, mint a kalcium-magnézium hidrokarbonátos típusú terület.

2.1.3. Szennyvízhálózat, szennyvízelvezetés

Tótkomlóson a több, mint 3100 belterületi ingatlanból a lakott ingatlanok száma 2850, melyből ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 93%, a szennyvízrendszerre rákötött lakások száma 530 db, mely az összes lakáshoz viszonyítva csupán 18,5%. A település teljes területre kiterjedő és a további fejlesztéseket is számba vevő szennyvíz-csatornázási és szennyvízkezelési programmal rendelkezik. Tótkomlós város korszerűtlen szennyvíztisztító telepének rekonstrukciója 1997-ben kezdődött el a DÉLÉPÍTŐ Rt. (Szeged) fővállalkozásában. A felújított biológiai tisztítómű kapacitása 500 m³/nap. Jelenleg 140 m³ körüli szennyvizet fogad és csak nappal üzemel. Ezzel szemben elgondolkodtató az a tény, hogy a város napi vízfogyasztása 1400 m³. A rákötött lakások száma 530 db (980 fő). A tisztított szennyvíz befogadója a Száraz-ér élővízcsatoma. Biológiai terhelhetősége 350 m³.

Sajnos nem csak Tótkomlóson, de megyei szinten is rossz a szennyvízhálózatra való rákötési arány. Alig 20 % feletti az országos 36-40 %-kal szemben.

Tótkomlós Város Önkormányzata a Környezet Energetikai Operatív Program Uniós pályázat támogatásával valósítja meg szennyvízelvezetési és tisztítási programját A KEOP-7.1.2.0.-2008-0243 azonosító számú „Tótkomlós csatornázásának és szennyvíztisztításának fejlesztése” elnevezésű projekt kapcsán a Város támogatásban részesült. A program célja Tótkomlós Város városrészeiben, - a még kiépítetlen részeken - a szennyvízelvezetés korszerű megvalósítása és tisztító építése, korszerűsítése.

2.1.4. Földtani közeg

A tengerszint feletti magasság 93-99 m között határozható meg. Jellemzően síkság, a Maros hordalékkúpjához kapcsolódó, a Tisza völgy irányába lejtő terület. A nagyjából egyöntetű felszíni forrást a lösziszappal kitöltött erodált mélyedések, a Száraz-ér, valamint az Ós – maros folyó medreihez kapcsolódó, különböző feltöltődésű morotvák, morotvaroncok törik meg. Annak ellenére, hogy majdnem tökéletes síkság, mikro-domborzattal rendelkezik.

A terület jellemző talajtani főtypus besorolása: mezőségi.

A terület csapadékviszonyai némiképp eltérnek a Dél – Alföld általános csapadékviszonyaitól. Ha az alföld átlagos csapadékviszonyait vesszük figyelembe megállapítható, hogy a legdélibb szeglet, azaz a Tótkomlós – Kevermes vonal és az ettől délebbre eső területek általában kevésbé aszályosak, mint az innen Északra eső területek. Ennek a jelenségnek az Erdélyi Középhegység viszonylagos közelsége lehet a magyarázata. A település határában elteüülő szántóföldek Aranykorona rendszerű besorolás szerint igen értékesek. Az átlagos aranykorona érték megközelíti a 37 Ak-t, ami országos összehasonlításban rendkívül magas. A termőhelyi adottságok a gazdálkodók roppant szorgalmával párosul, ennek köszönhetően sok különleges növényfajt természetnek itt.

A terület éghajlata meleg, száraz, közel a mérsékelt száraz típushoz. A napi középhőmérséklet 10,6 °C. A legmagasabb nyári hőmérséklet sokévi átlaga 34,6 – 34,8 °C, a legalacsonyabb téli hőmérsékletek átlaga 17 °C.

A napsütéses órák száma évi 2400 óra. Éves csapadék mennyiség sok év átlagában 550 – 600 mm. Az uralkodó szélirány É-i, de gyakori a DK-i irányú szél is. Az átlagos szélesség nem éri el a 3 m/s értéket.

Összességében elmondható, hogy melegigényes és mérsékelt vízigényű mezőgazdasági kultúráknak kedvez az éghajlat.

Erdősültség:

Rendkívül alacsony a térség erdősültsége, alig éri el az 1 %-ot, hiányoznak a mezővédő erdősávok, melyek megtörnék a szél erejét és kedvező hatással lennének a mikroklímára és a nagyobb terméshatásra. Tótkomlós nyilvántartott összes erdő területe 96 ha, 3997 m².

2.1.5. Természetvédelem

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természetközeli állapotuk hosszú távú fenntartásának követelménye. Egyszerre kell a hasznosítás és a megőrzés – egyszóval a környezetgazdálkodás – szempontjait úgy ütköztetni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona, hosszú távon megmaradhasson, megújulhasson és szolgálhassa utódaink örömét és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani, tehát a jelenben meglévő erőforrásokat oly módon kell hasznosítani, hogy a jövő generáció számára is biztosított legyen az ezzel való gazdálkodás lehetősége.

2.2 Település és épített környezet

2.2.1. Infrastruktúra

2.1.1.1. Úthálózat

Két fontos útvonal keresztezi a várost a 4432-es Békéscsabáról és a 4427-es Orosházáról. Az előbbi Békéscsabáról Csabaszabadi, Csanádapáca, Kaszaper érintésével Makóra érkezik, közben Tótkomlóson két elágazás van a 4421-es Békéssámson felé, valamint a 4426-os út Pitvaros felé.

Az orosházi 4427-es út Kardoskút érintésével Tótkomlós belterületén keresztezi a makói utat, majd Mezőhegyest érinti.

A várost vasúthálózat köti össze Orosháza és Mezőhegyes között kétirányú átmenő forgalommal. A településen átmenő forgalom jelentős, amit alátámaszt a Megyei Közútkezelő Kht. forgalomszámlálási adata is. Elképzelések vannak, de nem megoldott a belváros követlen tehermentesítése a közút forgalom alól. Tótkomlós a Maros-hordalékkúp részének hátsági területén, Orosházától 18, Békéscsabától 45, Szegedtől 60 km-re, Budapesttől 210 kilométerre található.

Tótkomlós Városának belső úthálózat kiépítettsége még nem teljes körű. 2004. évben a 109 utcából a kiépített pormentes utak száma 61 db volt –összesen mintegy 30 km-, mely 59,7%-nak felel meg. Az elmúlt öt évben 3 utcában betonút és további 8 utcában útalap készült, mely 60% fölé emelte a kiépítettséget. Az arányszámok tovább növekedtek, mert Tótkomlós Város DAOP-os pályázatnak köszönhetően támogatást nyert, mely öt utcát érintett és megközelítőleg 1600 m-el növelte a szilárd burkolatú utak hosszát, így az úthálózat kiépítettsége további 3,2%-al növekedett.

2.1.2. Köztisztaság, hulladékkezelés

Az önkormányzat a város területén keletkező kommunális, szilárd hulladék elszállításával a Csongrád Megyei Településtisztasági Kft-t bízta meg. A szállítást heti rendszerességgel végzik, mobil gyűjtőkocsival. Lomtalanítási akciót évente egy alkalommal ingyenesen végeznek.

Tótkomlós város Önkormányzata a törvényben előírtaknak és a megyei környezetvédelmi programnak megfelelően megszervezte, és rendeletben rögzítette a települési szilárd hulladékok kezelésével kapcsolatos kötelező szolgáltatás igénybevételét.

A településen összesen 10 helyen lett kialakítva szelektív hulladékgyűjtő sziget, amelyeken a lakosság elkülönítve tudja gyűjteni az üveg műanyag és papír hulladékokat. A település régi hulladéklerakójának használatát az ATIKÖFE megtiltotta, és a többi településhez hasonlóan a rekultiváláshoz szükséges felülvizsgálatot elrendelte. A városi önkormányzat a hulladéklerakó rekultivációját elvégezte.

Térségi állati hulladékgyűjtő és átmeneti tároló telep megvalósítása:

Az orosházi, a mezőkovácsházi és a makói kistérség 24 települése Tótkomlós város gesztorsága mellett nyújtott be PEA pályázatot 2003 áprilisában a Tótkomlós és térsége állati hulladék gyűjtő és átmeneti tároló telep megvalósítására.

A beadott projekt ötletet a bíráló bizottság példaértékűnek tartotta. A barnamezős beruházás konkrét pályázati anyagának benyújtására 2005 júniusában került sor.

A beadott pályázatot 2006-ban megvalósításra alkalmasnak minősítették.

A több ütemben végrehajtott egyeztetések, módosítások után 2007. március végén került sor az előzetes támogatási szerződés összeállítására, pontosítására, A támogatási szerződés aláírására 2007. szeptember 6-án került sor.

Az „Állati hulladék kezelés. Tótkomlós” KIOP–1.2.0-F.-2005-12-0001/2 azonosító számú projekt beruházásának helyszíne Tótkomlós város közigazgatási területén, a belterülettől D-K-i irányban a 069/26, 069/27, 070/1 hrsz-ú terület.

A beruházás teljes költsége 271.107.000 Ft. A projekt támogatási összege 257.551.000 Ft, az ebből Európai Regionális Fejlesztési Alap 75%-ot, azaz 203.330.000 Ft-ot, míg a központi költségvetés 20%-ot, azaz 54.221.000 Ft-ot biztosított. A beruházásban a saját erő aránya: 5%. A beruházást támogató szervezet: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség KIOP Irányító Hatóság.

A beruházás leglényegesebb létesítménye az állati hulladékgyűjtő és átmeneti tároló épület.

A beruházás során a következő műtárgyakat építették meg:

- 60 tonnás hídmérleg, mérlegház és szociális épület,
- teher- és személygépkocsi abroncsmosó,
- a telep vízellátását biztosító 50 m talpmélységű mélyfúrású kút és a hozzá szükséges hidrofor ház,
- állati hulladék gyűjtő- és átmeneti tároló, a hozzá kapcsolódó hűtő aggregátorok és biofilter,
- speciális gépjárművek tárolására alkalmas tároló épület,
- gépkocsi- és konténermosó,
- 50 m³-es tűzi víz tároló medence,
- monitoring kutak.

Az épület szinttelolással került megépítésre, annak érdekében, hogy az épület magasabb szintjén beérkező gépkocsi emberi kéz érintése nélkül, közvetlenül tudja üríteni a konténert a hűtött térben elhelyezett tároló edényekbe.

Az állati tetemek tárolása az épület alsó szintjén történik ún. hűtőkamrákban, annak érdekében, hogy minél kisebb légköbméretet kelljen hűteni, mely nagymértékben fogja csökkenteni a kisebb energiafogyasztás miatt a villamos energia költségét, ezen keresztül a telep üzemeltetési költségét.

A tároló épület bemeneti oldalán szükség esetén lehetőség lesz mindhárom épületrészben az állatok boncolására. A nagytestű állatok átmeneti tárolása – a beszállítástól az ATEV által történő elszállításig – 5 m³-es konténerekben történik. A nagy konténerek mozgatása négykerekű sínen mozgó speciális kocsikkal történik. A kisebb súlyú és terjedelmű tetemek 240 literes konténerekben lesznek tárolva.

A projekt részét képezte 1 db Mercedes Benz ATEGO 1318 A – SKH 6500 ATT – PK 4501 típusú célgépj, illetve 1 db MULTICAR M 26.7 AL „Transline” típusú zárt dobozos jármű beszerzése is.

A tervek szerint 2008. december hónapban megkezdte üzemszerű működését a 24 települési önkormányzat beruházásában megvalósult telep.

A projekt végrehajtásának eredményei:

- Korszerű, környezetkímélő állati hulladékkezelő telep, melynek kapacitása 680 t/év. A tervezett

kapacitás 2008-ban 3 t, 2009-ben 85 t.

- 1 bezárt, környezetszennyező dögkút.

- Korszerű, az Európai Unió normáknak is megfelelő állati hulladékszállítás. Zárt gépjárműben szállítja a gyűjtőtelepre, ahol hűtve, szagelszívással, őrizve tárolják és nyomon követhetően regisztrálják a hulladékgyűjtés egész folyamatát.

- Csökken a lakosságot érintő egészségügyi kockázat.

- A beruházás két új munkahelyet teremt hátrányos helyzetű munkavállalók számára.

- Gazdaságos üzemeltetés a társulás önkormányzatai számára.

2.1.3. Épített környezet

Az épített környezet az épület, épület együttes, tér, utca, település és az ebben foglalt épületállomány a nemzeti vagyontartás jelentős értéket képviselő része. Alapvető funkciója az ember mindennapi értékek elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése. Az épített környezet átalakításáról és védelméről az 1997. évi LXXVIII. tv. rendelkezik.

A fő programoknál figyelembe kell venni a településszerkezeti és urbanizált sajátosságait, a belterületek, valamint a közterületek, tanyás térségek, üdülő terek adottságait, központosabb részekről való távolságait. Szabályozásukra az önkormányzatoknak van lehetőségük és hatáskörük. A megyei vagy kistérségi szabályozás irányadó jelleggel bír, ha azt a települések be tudják építeni saját programjukba, településrendezési terveik szabályozási munkarészébe.

2.1.4. A lakosság tudatformálása

A helyi lakosság környezethez való viszonya nem csupán a társadalmi és családi háttér függvénye, de befolyásolja a közösségi lét, illetve a települési és megyei önkormányzat környezeti stratégiája. Érdeemes tehát részletesen megvizsgálni a lakossági véleményeket, illetve a társadalmi kezdeményezések célját és folyamatát. Ezzel képet kaphatunk arról, hogyan érdemes egy adott közösségben tájékoztató-tudatformáló stratégiánkat alakítani. Ebbe nem csupán a gyerek- és fiatalok nevelés tartozik bele, hanem a közvetett, felnőttekre ható tudatformáló tevékenység is. Ez utóbbinak része a környezetvédelem területén kifejtett civil aktivitás indirekt hatása is.

Az átalakuló igényekre válaszképpen fontossá vált, hogy nemcsak az egyén vagy a család szintjén, hanem a társadalom magasabb szintjein is megfogalmazódjon a mindennapi, rövid és hosszú távon tapasztalható környezeti gondokra való odafigyelés gondolata. Erre nem csupán környezetvédelmi szabályok, intézkedések bevezetésével van szükség, hanem folyamatos, tudatos szemléletformáló tevékenységgel is.

A város kiemelten figyelmet szentel a környezeti nevelés hatékonyságának növelésére, nemcsak a gyermekek estében, hanem a lakosság környezeti tudatosság széleskörű elsajátítása érdekében is.

3. Fenntarthatósági tervek és célok

3.1. A települési környezet tisztasága

A közvetlen települési környezet képezi az ember mindennapi életterét. A települési közterületek (utak, járdák, parkok állapota) rendezettsége, tisztasága, a megfelelő növényzet – elsősorban őshonos, tájba illő fajok felhasználásával - nagymértékben javíthatja az ott élők közérzetét. A tisztaság és a növényzet számottevően növeli az ingatlanok értékét is.

Szerepe van a káros környezeti hatások, a portterhelés a gáz állapotú szennyező anyagok és a zaj csökkentésében.

Cél:

Kevesebb környezeti stresszhatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- Önkormányzatnak folyamatosan figyelemmel kell kísérni és be kell tartatni a rendeletben szabályozott közterületek tisztántartásának rendjét.
- A folyamatosan használaton kívüli, beépítetlen belterületi magáningatlanok rendben tartására, gondozására kötelezettség előírása.
- A településen közterület felügyelők és település örök felelősek a köztisztaság fenntartását szolgáló rendelet betartatásáért. Annak érdekében, hogy még hatékonyabban ellássák feladatukat, növelni kell a műszaki-, tárgyi-, jogi-, és anyagi feltételeket. A szemelőkkel szemben hatékonyabb fellépéssel, tettenéréssel és bírság kiszabásával kell küzdeni.

- A településen szeméthyűjtők kihelyezéséről és folyamatos fenntartásáról gondoskodni kell. A kihelyezésnél és pótlásnál figyelembe kell venni a jelentkező lakossági igényeket. Ezzel a forgalmas közterületeken képződő hulladék kulturált gyűjtése és elszállítása megoldható. Továbbá szankciók érvényesítésével, tettenéréssel, pénzbírsággal kell sújtani a drága szeméthyűjtő edényeket megrongálókat.

3.1.1. Zaj- és rezgés elleni védelem

A zaj és rezgés milyenségének meghatározó tényezői a városon áthaladó és egymást keresztező fő közlekedési utak a rácsatlakozó utcákkal, a vasútvonal az állomásépületével, a termál Rózsafürdő örvendetes növekvő forgalmával, az idegenforgalom, a népművészet, hagyományörzés vonzása.

Nagyon fontos tényező a mezőgazdasággal kapcsolatos forgalom, a természállítás, főleg aratási idejében. A város területén több vendéglátó-ipari, szolgáltató létesítmény található, amely forgalma szinte állandó.

A zajos tevékenységek általános jogi szabályozásának kereteit, a zaj és rezgésvédelemről szóló, többször módosított 12/1983 (V. 12.) MT rendelet adja. A különböző rendeltetésű területek adott pontján megengedhető zaj és rezgésterhelési határértékeket a 8/2002 (III. 22.) KöM-EüM együttes rendelete szabályozza.

A termelő vállalkozások elsőfokú hatósági felügyeletét a területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőség, a szolgáltató tevékenységet folytató vállalkozások elsőfokú hatósági felügyeletét a település jegyzője látja el.

Az 1991. évi XX. törvény 85. § (1) bekezdése szerint a helyi önkormányzat képviselő-testületének feladat- és hatáskörébe tartozik:

- területek zajvédelmi szempontból védetté nyilvánítása,
- csendes övezet kialakítása védelmet igénylő létesítmény körül,
- helyi zaj- és rezgésvédelmi szabályok kialakítása.

Az ENSZ Egészségügyi Szervezete (WHO) az alábbi alacsony irányértékeket ajánlja.

<u>Tevékenység</u>	<u>Irányérték</u>
alvás idején (hálószobában)	35 dBA-ig
éjszaka a külső környezetben	45 dBA-ig
ahol jó beszédérthetőség szükséges	45 dBA-ig
nappal a külső környezetben	55 dBA-ig

Legjelentősebb zajforrások az üzemi és közlekedési tevékenységből származnak.

A város területén zaj- és rezgésterhelési hivatalos mérési adatok nem állnak rendelkezésre, a jelenlegi helyzet a környező településekhez hasonlóan helyi gyakorlati tapasztalatok alapján került megítélésre.

Megengedett zajkibocsátási határértékek területi funkciók szerint:

Területi funkció	Nappal 06-22 h	Éjjel 22-06 h
Gyógyhely	45	35
Üdülőhely terület	45	35
Lakó és intézmény terület laza beépítéssel	50	40
Lakó és intézmény terület tömör, városias beépítéssel	55	45
Iparterület lakóépületekkel és intézményekkel vegyesen	60	50

A városban vendéglátó-ipari egység 29 db található.

A településen szervezett nyílt téri rendezvény a Városházi esték, az elmúlt években vált rendszeressé.

Zaj- és légszennyező pontforrások a város területén:

- Tótkomlós Malomüzem-Széchenyi u.
- Keverőüzem-Aradi u.
- Tárház
- Sütődék: Kossuth L. u. 8. Szilasi Sütőipari és Kereskedelmi Kft.
Dugonics u. 2. Nyíri Pékség
Dózsa Gy. u. 39. „MITGYÚR” Pékség
- VÍZMŰTELEP – gáztalanító – Békéssámsoni út

A város még nincs abban a helyzetben, hogy drasztikus intézkedéseket kellene hozni a zaj- és légszennyezés határértékeinek visszaszorítása érdekében. Önmagában a felsorolt pontforrások nem okoznak nagy problémát zaj és rezgés tekintetében. Ha a közlekedést elemezzük, akkor hamar bebizonyosodik, hogy könnyen felborul az ember és környezetének harmonikus kapcsolata. Itt már alapvető cél az a kettős feladatrendszer, hogy egyrészt a megengedettnél nagyobb zajt és rezgést meg kell előzni, másrészt a meglévő zaj- és rezgésterhelést a kívánatos mérték alá kell csökkenteni.

Segíti ezt a munkát:

- építészeti tervezés,
- településrendezés,
- építmények elhelyezése, kialakítása,
- utak karbantartása,
- sebesség korlátozás,
- út menti zajárnyékoló növények telepítése,
- megfelelő parkoló terület kiépítése.

Mindezekkel a tervezett munkákkal könnyebben tudja megvalósítani a települési közlekedés környezeti céljait.

Ezek:

- közlekedés eredetű területfoglalás,
- közlekedés eredetű hulladékcsökkentése,
- a tömegközlekedés színvonalának megőrzése,
- a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása,
- forgalmas útkereszteződések veszélyének csökkentése.

Forgalomtechnikai szempontból Tótkomlós legveszélyesebb útkereszteződése a Békéscsaba - Makó és Orosháza - Mezőhegyes összekötő út kereszteződése, amely csomópontnak az eddigi baleseti statisztikája egyre jobban indokoltá teszi a körforgalom kialakítását. 2003-ban a Közlekedés Felügyelet felmérte és alkalmasnak találta egy korszerű körforgalmi csomópont kiépítésére.

Közlekedésbiztonsági okok miatt folyamatosan ellenőrizni és javítani kell a városok területén található 2 gyalogos, 2 vasúti átjárót, amely nem a város feladata, hanem a MÁV-é 8-8 m-re a sínparttól, de a város érdeke az emberek biztonságos közlekedése miatt.

Célok:

1. A közlekedés eredetű zaj- és rezgésterhelés mérséklése.
2. Meg kell őrizni az ipari eredetű zaj- és rezgés vonatkozásában eddig elért, s tapasztalt kedvező helyzetet.

Feladatok:

1. Be kell tartani a vonatkozó zaj- és rezgés védelmi jogszabályokat, s a város zajvédelmi helyi szabályozását.
2. Az első fokú környezetvédelmi hatóságok (önkormányzat, környezetvédelmi felügyelőség) folyamatosan ellenőrizték a helyhez kötött környezeti zajforrásokat, meg kell teremteni ennek emberi és műszaki feltételeit.
3. A hatósági jogkörök miatti félreértések tisztázása, a jogszabályok és engedélyek egységesítése érdekében.
4. Növelni kell a zajvédő fasorok, erdősávok telepítését.

3.1.2. Levegőtisztaság védelem

Az utóbbi két évszázadban a földön a levegő összetétele jelentősen megváltozott, ugyanis egyes légköri nyomgázok és aeroszol részecskék légköri mennyisége világszerte rohamosan emelkedik. Az emberiség létfeltételeit is veszélyeztető következmények elkerülése csak nemzetközi összefogással lehetséges, amelyben Magyarországnak és a településnek is az arányos felelősség elve alapján kell szerepet vállalnia.

Az éghajlatváltozás kockázatát csak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével lehetséges megelőzni. E gázok kibocsátása az energiatermelés, a közlekedés, egyes ipari tevékenységek és az intenzív mezőgazdasági termelés rovására írható, így a légkör védelme végső soron a nemzetgazdaságokat átszövő energetikai, közlekedési infrastruktúra, illetve a termelési-termesztési rendszerek fenntarthatóbb fejlesztését jelenti.

A globális folyamatok mellett helyi szinten nem az üvegházhatású gázok, hanem az emberi egészséget, az ökológiai rendszert és az épített környezetet is fenyegető légszennyező anyagok okoznak komoly gondokat. Ezek forrásai szintén az energetikai és más iparágak, a mezőgazdaság, a közlekedés, a szolgáltató ágazat, a lakossági fűtés – tehát antropogén eredetűek. Olykor a természet maga is nagymértékben hozzájárul a légszennyezéshez (vulkán kitörés, aszály, hévízforrások, stb.). A

légszennyezők e csoportjának hatása általában jóval gyorsabban érzékelhető (napok, hetek, súlyos esetekben percek alatt), mint az üvegház hatású gázok esetében.

A légszennyező anyagok szilárd (por, korom, pernye), gáz (kéndioxid, nitrogén oxidok, kénhidrogén, ammónia, szénmonoxid, metán, alacsony forráspontú szerves anyagok) és gőz (üzemanyag gőzök, közepes és magas forráspontú szerves anyagok) lehetnek. A szilárd légszennyezőkhöz gyakran kötődnek az egészségre különösen káros szerves mikroszennyezők (policiklikus aromás vegyületek, dioxinok, oldószer-gőzök, stb.). Ezen anyagok egy része a légkörben rövid élettartamú, így csak a kibocsátási pont szűkebb környezetében (néhány 100 m – néhány km) van jelentős hatásuk. Ugyanakkor egyes anyagok (pl. savas oxidok) regionális, mások (freonok, perzisztens szerves vegyületek) globális szinten is kifejtik káros hatásukat.

A települési környezetvédelmi programban nagy figyelmet kell fordítani a légszennyezők e csoportjába tartozó anyagok csökkentésére is, mivel ezek lokálisan és rövidtávon hatnak mind a lakosság egészségi állapotára, mind pedig az élővilágra és az épített környezetre.

Cél:

A jó levegőminőség fenntartása, a település környezeti levegőminőségének javítása, különösen a NO_x , SO_2 , és az ülepedő porszennyezés vonatkozásában.

1. Az ülepedő (és szálló) por- szennyezettség csökkentése.
2. A szerves oldószer kibocsátás csökkentése.
3. Vonalas kibocsátásra vonatkozó adatok gyűjtése.
4. A parlagfű további terjedésének megakadályozása, a jelenlegi elterjedési terület jelentős csökkentése.
5. Mezőgazdasági tevékenységekkel járó szaghatások csökkentése

Feladatok:

1. A belterületi utak tisztításának és nyári időszakban locsolásának legalább a jelenlegi szinten tartása.
2. A belterületi zöldfelületek területének esetleges növelése.
3. A város körüli véderdő növelése.

4. Kerékpárutak további építése.
5. A hatósági ellenőrzés fokozása szükség esetén a fő kibocsátóknál.
6. A forgalomszámlálás rendszeresítése az indokolt pontokon.
7. Hatóságilag erélyesebben érvényt kell szerezni a parlagfű rendelet 3. § (1) bekezdésében foglaltaknak.
8. A tulajdonosok figyelmeztető felszólítása.
9. A közterületi irtás anyagi és személyi feltételeinek javítása.
10. A parlagfű térkép elkészítése.
11. Autómentes nap bevezetése

3.2. Ivóvízellátás

A víz alapvető, pótolhatatlan lételeme minden élőlénynek. Az érintetlen vagy természetközeli állapotú tiszta felszíni vizek a biodiverzitás megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségűek. A víz természeti erőforrásként is értékes. A felszíni és felszínalatti vizeket megannyi gazdasági tevékenységhez használják fel: turizmus, mezőgazdaság, ipar, bányászat és nem utolsósorban természetesen ezek az ivóvíz legfőbb forrásai.

Cél:

1. A vízbázis biztonságának fokozása, fejlesztése.
2. Felszíni vízkészletek lehetőség szerinti bővítése, állandósítása.
1. A Száraz-ér multifunkciós működésének összehangolt biztosítása. Ennek keretében kiemelt cél a belterület környezeti állapotának javítása.
2. Belvízjárta területek és a vizes élőhelyek összehangolása.
3. A záportározó helyek, valamikori bányagödrök vízszintszabályozása, vízfrissítésének megoldása, városrendezési tervekbe illesztetten.
4. A víz minőségromlás nélküli eljuttatása a fogyasztóhoz a szükséges mennyiségben, az ivóvíz szigorodó minőségi előírásainak betartása mellett.
7. Az EU- határértékekhez igazodó határértékeket kell elérni az ivóvízben. Víztisztaság-javítás!
8. Külterületi belvízprogram.

9. A termálvíz elhelyezés környezetvédelmi előírásainak betartása.

Feladatok:

1. Vízbázis védelem, monitoring hatékonyabb kiépítése.
2. Száraz-ér hullámterek benőttségének kézbentartása a lefolyást gátló méretű növényzet (rét, legelő, erdő) megakadályozása.
3. A vízhiányos időszak csökkentése érdekében további tározási lehetőségek feltárása.
4. A potenciális szennyező források számbavétele. Monitoring- rendszer bővítése, kiegészítése ökológiai elemekkel. A pontszerű szennyező források megszüntetése, felszámolása.
5. Tisztított szennyvizek, használt vizek befogadón kívüli elhelyezése, illetve szabályozott formában való felhasználása.
6. Az öntözési lehetőségek növelése, a készlet és igények összehangolásával.
7. A Száraz-éren csökkenteni kell a természetes feliszapolódást, növelni folyamatos vízszállítási idejét.
8. Part menti területek rendezése, karbantartása.
9. Belterületi csapadékvíz- elvezető rendszer rekonstrukciója, folyamatos karbantartása.

3.3. Energiagazdálkodás

Világszerte erős törekvés mutatkozik a megújuló energiaforrások hasznosítására, egyrészt a fosszilis energiahordozók felváltása, másrészt a környezeti kockázat csökkentése, harmadrészt pedig az energaiimport függőség csökkentése érdekében (az Európai Unió energaiimportja 70 %, amit 2010-ig 50%-ra kíván csökkenteni). A megújuló energiaforrások alkalmazása a terület- és gazdaságfejlesztés kiemelkedő fontosságú területe gazdasági, szociális és környezeti szempontból egyaránt. A hagyományos fosszilis energiahordozók (kőszén, kőolaj, földgáz) ára egyre inkább emelkedik és utóbbiak esetében a készletek kimerüléséhez közeledve hosszabb távon még erőteljesebben fog emelkedni, amivel a lakosság jelentős része képtelen lesz lépést tartani. Másrészt, a kőolaj és gázárak növekedése nyomást fog gyakorolni a kőszén felhasználás növelése irányában, amely a már ismert környezetvédelmi problémák (savas eső, pernye, stb.) ismételt súlyosbodásához vezet, amennyiben megfelelő alternatív energiaforrások fejlesztése nem történik meg. Az elkövetkező 1-2 évtized átmeneti

állapotnak tekintendő, amikor a hagyományos energiahordozók közül a legkisebb szennyezést okozó földgáz használatát célszerű növelni.

Célok:

1. A földgázzal való ellátottság növelése, a szilárd és folyékony tüzelőanyag felhasználásának visszaszorítása.
2. A lehetőségekhez mérten a városi közlekedési eszközök átalakítása természetbarát technológiára.
3. A takarékosabb lakossági és üzemi energiafelhasználás.
4. Az esetleges potenciális alternatív energiaforrások használatának kiterjesztése megfelelő propagandával.
5. A pazarló, a környezetre nézve ártalmas energiahasználat visszaszorítása.
6. Villamosenergia takarékos használata.
7. Helyi gépkocsi használat csökkentése.

Feladatok:

1. Környezetkímélőbb energiaforrásra átállók támogatása.
2. Megteremteni az anyagi és eszközbeli feltételeket a tömegközlekedés korszerűsítéséhez és átalakításához.
3. Az energiatakarékosság helyi szintű propagálása és elősegítése.
4. A nem hagyományos energiaforrások használatának ösztönzése, helyi programokkal, kapcsolódva az országos kezdeményezésekhez, akár az országos pályázatokra támaszkodó anyagi támogatással.
5. Helyi rendeletek alkotása a tisztább, akár alternatív energiaforrások használatának érdekében azokon a helyeken, ahol jelenleg az energianyerés a környezetet veszélyeztető módon történik.

3.4. Zöldterület-gazdálkodás

Az épített környezet, azaz a település védelme, fenntarthatóvá, élhetőbbé tétele természetvédelmi,

tájvédelmi, környezet egészségügyi és nem utolsósorban érzelmi-hangulati, mentális kérdés. Természetvédelmi kérdés abban a tekintetben, hogy hogyan illeszkedik az ökoszisztémába, mekkora térséget foglal el és mekkorát használ fel. Tájvédelmi, tájésztétikai kérdés, hogy beleilleszkedik-e a tájszerkezetbe, vagy inkább további megbontását, feldarabolódását okozza. A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Cél:

1. A városi zöldfelületek állapotának szinten tartása, vagy javítása.
2. A közterületek talajának megóvása.
3. Intenzív kezelésű területek növelése (öntözés).
4. Köztéri elemek (padok, útbaigazító táblák) további kihelyezése
5. A belterület felmért természeti értékeinek, öregfáinak védetté nyilvánítása.

Feladatok:

1. Városi „zöldfolyosó” hálózat megtervezése.
2. A lakótelepi kezeletlen (gyakran gyomos) területek fásítása, füvesítése.
3. Az előregedett növényállományú területek rekonstrukciója.
4. A sós szórás helyettesítése környezetbarát módszerrel.
3. Közterület felügyelet erősítése (létszámnövelés)
4. A Rózsafürdő belső és külső parkírozásának szinten tartása.

3.5. Természeti és építészeti értékek védelme

Az országos és helyi védettség alatt álló természeti értékek védelme, a mű- emlékek, régészeti lelőhelyek, a városszerkezet és a városkép védelme. Ezek állagmegóvásán túl törekedni kell a védett értékek körének bővítésére.

Cél:

Az országos és helyi jelentőségű védendő értékek feltárása; a védett és védendő értékek állagának megóvása, társadalmi elismertségük növelése; a természetvédelem igényeinek szem előtt tartása a már elhatározott vagy tervezett térségfejlesztési programoknál (pl. úthálózati, iparterületi és közműves

fejlesztési elhatározások).

Feladatok:

- A helyi és országos védettségű értékek állagának megóvása, fenntartása és a természetvédelmi területek tervezettnél megfelelő bővítése, a védelem kiterjesztése.
- Az értékek állapotának és a változásoknak nyomon követésére együttműködés kialakítása a természetvédelemben érdekelt/érintett szervezetekkel.
- A belváros területe műemléki jellegű védettséget élvez, amit a környezetvédelmi beavatkozások, városfejlesztési döntések kapcsán is szem előtt kell tartani (közlekedési kapcsolatok, forgalomszervezés, zaj- és rezgés elleni védelem, stb.).

3.6. Helyi közlekedésszervezés

Az EU új közlekedésfejlesztési irányelve kimondja, hogy át kell gondolni a közlekedési infrastruktúrák rendszerét, és törekedni kell a meglévő hálózatokon, a meglévő feltételek javításával, környezetkímélő módon megoldani a gazdaság szállítási és személyforgalmi igényét. Az utak vonatkozásában a szélességnél figyelembe kell venni a távlati közművesítést (vízvezeték, földkábel) a csapadékvíz-elvezetést.

Feladat:

- Meglévő útszakaszok, belterületi utak korszerűsítése, biztonságossá tétele és karbantartása.
- Új útszakaszok tervezése és építése a környezet- és természetvédelmi szempontok figyelembe vételével.
- A kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése és feltételeinek javítása.
- Az előírt sebesség betartását elősegítő műszaki megoldások kialakítása.
- A biztonságos gyalogközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).
- A közlekedés környezeti hatásait (zaj, por) mérséklő növényzet telepítése.

3.7. Az épített környezet védelme

A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Cél: A településkép harmóniájának fokozott védelme.

Feladat:

- A veszélyeztetett lakások, lakóépületek állapotát fel kell mérni, és rendbehozatalához megfelelő stratégiát kell kidolgozni.
- Az esztétikai, történeti és hagyományos, városközpontú szempontokat figyelembe vevő felújítási módszerek és programok megvalósítása a településkép kedvező befolyásolására.
- Térségi összefogással a turisztikai erőforrásainkat és vonzerőnket hasznosítani kell.
- A város teherbíró képességét (fizikai, gazdasági, ökológiai, pszichológiai) teljes mértékben ki kell használni, de nem szabad túllépni.
- A közcélú létesítmények és környezetük fenntartását, kulturált kialakítását az üzemeltetőkkel közös programban kell összefoglalni, elkészíteni és megvalósítani.
- Egységes, környezetbe illeszkedő hirdető- és útbaigazító tábla rendszer alkalmazása.
- Korszerű infrastruktúra hálózat kialakítása (pl.: elektromos közművek földkábelben létesíthetők).

4. A célok eléréséhez szükséges intézkedési program

4.1. Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok

1. Figyelemmel kell kísérni, hogy az állattartó gazdaságok a környezetvédelem szempontjából megfelelően kezelik a termelés során keletkezett mellékanyagok elhelyezését, hasznosítását. Továbbá a belterületi állattartás jogszabályi előírásainak betartását fokozottan kell ellenőrizni.
2. A közcélú létesítmények és környezetük fenntartására és kulturált kialakítására programot kell kidolgozni, és megvalósítani. Jogszabályi környezet felülvizsgálata, helyi rendelet szigorítása, határozottabb fellépés, szankcionálás.
3. El kell készíteni a helyi védelemre méltó természeti értékeink állapot-felvételét, ennek alapján ki kell munkálni a területek kezelési és fenntartási szabályait.
4. A településre jellemző, még fennmaradt táji értékek védelmét, a településrendezési tervben érvényesíteni kell.
5. A környezetvédelmi ismeretek terjesztése érdekében az iskolai képzés segítségével ismeretterjesztő kiadvány térítése az általános iskola számára. Szakmai segítség biztosítása az oktatók részére. Jeles környezetvédelmi akciók keretében szervezett iskolai programok támogatása. A környezettudatos szemlélet, életmód fejlesztése.
6. A helyi médiában induljon rendszeres környezeti tudatot erősítő, a helyi környezeti értékeket bemutató és megóvásuk módjairól tájékoztató sorozat.

7. A Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatok végrehajtásához egységes környezetvédelmi rendeletet kell alkotni, zöldfelület gazdálkodási tervet kell készíteni.

4.2. Településüzemeltetési többletköltséggel járó feladatok

1. A város belterületén lévő számos, rendszeresen kezelt zöldfelület, virágágyás talajának felújítása, szerves anyag pótlása.

2. Szilárd burkolatú utak, terek, parkolók rendszere takarítása, locsolása, az útszegély melletti földanyag eseti eltávolítása – a város teljes területén – a porszennyezés csökkentése érdekében.

3. A településen a csapadékvíz elvezetése szikkasztóárkokba történik, mely árkok karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodni kell.

4. Szorgalmazni kell az eltömített artézi kutak újra megnyitását.

5. A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a növényzet virágzása előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása során légszennyezés szempontjából kerülni kell a kedvezőtlen hatású fafajok telepítését.

6. Felmérés készítése annak érdekében, hogy szükséges-e hulladékgyűjtő edényzet kihelyezése a nagyobb forgalmú, frekvenciált helyeken.

7. Az illegális személerakó-, és szennyező anyag ürítési helyek felszámolása, a tevékenység tiltásának táblával jelölése.

8. A termékdíjas hulladékok teljes körére kiterjedő szelektív hulladékgyűjtési rendszer kidolgozása és megvalósítása.

9. A háztartási hulladékban lévő veszélyes hulladékok szelektív gyűjtési rendszerének teljes körű kiterjesztése.

10. Játsszótér vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani.

4.3. Beruházási és fejlesztési forrásokat igénylő feladatok

1. Az ivóvíz minőségének felülvizsgálata, megfelelő kezelő rendszer tervezése.

2. Önkormányzati utak minőségének javítása.

3. Szennyvízhálózat kiépítése

4.4. Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok

1. A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).

2. Települési, vagy intézményi szinten megvalósítható alternatív energiaforrások felhasználási lehetőségeinek számbavételét követően utána kell járni, hogy milyen alternatív energiaforrást előállító üzemek épültek az országban és azok milyen hatásokkal dolgoznak. A megtérülő projekt kidolgozása, majd megvalósítása.

Tótkomlós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 70/2010. (III.29) kt. határozatával elfogadta a városra vonatkozó helyi Környezeti Fenntarthatósági Tervet.

Tótkomlós, 2010. március 25.

Dr. Garay Rita
Polgármester

Szabados Zoltán
Jegyző